

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/1/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8216201551
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8216201551.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Mareka Košča a JUDr. Viery Zolákovej v právnej veci žalobcu G. S., X.. XX.X.XXXX, L. E.. D.F. XXXX/X, XXX XX L., právne zastúpeného spoločnosťou Beňo & Partners advokátska kancelária s.r.o., IČO: 44 250 029, Nám. Sv. Egídia 40/93, 058 01 Poprad, konajúcou JUDr. Jozefom Beňom, PhD., advokátom a konateľom spoločnosti, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 1C/88/2016-122 zo dňa 8.6.2018, zhodou hlasov členov senátu, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Sporovým stranám nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobu doručenu súdu prvej inštancie domáhal určenia, že úver poskytnutý jemu žalovaným podľa zmluvy č. XXXXXXXXXX zo 27.4.2014 je bezúročným a bez poplatkov, dôvodiac, že zmluva neobsahuje náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 písm. k) a f) zák. č. 129/2010 Z.z. v znení neskorších predpisov.

2. Okresný súd Bardejov (ďalej aj súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že:

3.1. Rozsudkom zo dňa 4.10.2016 č.k. 1C/88/2016-33 žalobe vyhovel, ale na základe odvolania podaného žalovaným, odvolací súd uznesením zo dňa 1.3.2017 č.k. 12Co/7/2018-58 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

3.2. Vo veci nariadil pojednávanie na deň 8.6.2018, ale sporové strany sa tohto pojednávania nezúčastnili. S odkazom na ust. § 180 CSP preto prejednal vec a rozhodol v ich neprítomnosti, pričom prihliadol na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

3.3. Mal za to, že žalobca zotrval na podanej žalobe napriek tomu, že žalovaný v konaní oznámil súdu, že nároky z predmetnej spotrebiteľskej úverovej zmluvy sú predmetom rozhodcovského konania. Svoj postoj odôvodňoval tým, že žaloba v tejto veci bola podaná na súde o dva roky skôr, než začalo rozhodcovské konanie.

3.4. Zo spisu Okresného súdu Bardejov sp.zn. XCsp/XXX/XXXX súd zistil, že rozsudkom zo dňa 28.2.2017 č.k. XCsp/XXX/XXXX-XX bol zrušený rozhodcovský rozsudok zo dňa 21.7.2016, vydaný R., zriadeným pri C. ktorým bol G. zaviazaný zaplatiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. titulom úverového vzťahu založeného zmluvou zo dňa 24.7.2014 č. XXXXXXXXXX istinu vo výške 1.000,- eur, poplatok v sume 261,30 eur, úrok vo výške 23,22 % ročne zo sumy 1.000,- eur od 23.9.2014 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.000,- eur od 23.9.2014 do zaplatenia, zmluvnú pokutu, trovy mediácie konania, poplatok za upomienku, trovy rozhodcovského konania s tým, že rozhodcovský súd mu umožnil splácať tieto pohľadávky v splátkach. Súd konajúci o návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku dospel k záveru, že zmluva o úvere je neplatná s tým, že túto otázku vyriešil ako predbežnú so zdôraznením, že nebolo možné sa zaoberať konkrétnymi zmluvnými podmienkami, za ktorých žalovaný poskytol žalobcovi úver, pretože zmluva je absolútne neplatná ako celok. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 5.9.2017. V konaní po zrušení rozhodcovského rozsudku sa už nepokračovalo, aj keď najskôr bol uplatnený nárok spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. zapísaný do súdneho oddelenia Okresného súdu Bardejov pod sp.zn. XCsp/X/XXXX, ale vec bola vybavená inak z dôvodu nesprávneho zápisu do uvedeného registra.

3.5. Aj v tomto konaní súd dospel k záveru, že ide o uplatňovanie nárokov zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy. Žalobca požiadavku na určenie bezpoplatkovosti a bezúročnosti zmluvy odvádzal s odkazom na ust. § 137 písm. c), d) CSP. Súd uznáva, že naliehavý právny záujem na podaní žaloby vyplýva z ust. § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z., ale zdôrazňuje, že v tomto prípade je už otázka absolútnej neplatnosti zmluvy vyriešená, a preto odpadol aj dôvod rozhodovania súdu o určovaní o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Je zrejme totiž, že veriteľ sa voči žalobcovi ako dlžníkovi môže domáhať len vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Občianskeho zákonníka, a to aj postupom podľa § 47 ods. 1 zák. č. 355/2014 Z.z.. Preto súdu už neostávala iná možnosť, len žalobu bez ďalšieho zamietnuť, pretože v priebehu konania odpadol dôvod zaoberať sa otázkou bezúročnosti a bezpoplatkovosti z úveru práve z dôvodu súdom vyslovenej neplatnosti právneho úkonu.

3.6. Výrok o náhrade trov konania súd odôvodnil odkazom na ust. § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku včas podal odvolanie žalobca. Nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Poukazuje na to, že súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie v podstate len v bode 48 dôvodov rozhodnutia. V ďalších častiach odôvodnenia sú len opísané dôvody rozhodnutia súdu z veci sp.zn. XCsp/XXX/XXXX. Podľa názoru odvolateľa pozornosti súdu prvej inštancie uniklo to, že naliehavý právny záujem sa pri vyslovení bezúročnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere nedokazuje, pretože tento vyplýva priamo z ust. § 137 písm. c) CSP v nadväznosti na ust. § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zrušenie rozhodcovského rozsudku nebráni veriteľovi podať žalobu voči žalobcovi na všeobecnom súde. Právne záväzné sú len výroky súdnych rozhodnutí, nie ich odôvodnenia. V prípadnom súdnom konaní o zaplatenie by sa súd musel zaoberať otázkou platnosti zmluvy, prípadne jej bezúročnosti opätovne. V tomto konaní žalobca žaluje o bezúročnosť a nie o neplatnosť zmluvy. Podľa názoru žalobcu súd vo veci nesprávne právne aj skutkovo posúdil podanú žalobu a aj preto ju nesprávne zamietol výlučne z procesných dôvodov. Navrhuje preto, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil.

5. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu poukázal na to, že podané odvolanie neobsahuje predpísané náležitosti v zmysle platných právnych predpisov. Odvolanie podľa jeho názoru nespĺňa náležitosti v tom, že v ňom absentuje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda a chýbajú v ňom aj uplatnené odvolacie dôvody. Navrhuje preto alternatívne odvolanie odmietnuť, resp. rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

6. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovaného k odvolaniu uviedol, že zotrváva na jeho doterajších vyjadreniach.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP, zák. č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok, účinný od 1.7.2016 - ďalej len CSP) prejednal odvolanie podané žalobcom v zmysle zásad daných aplikáciou ust. § 378 a nasl. CSP. Odvolací súd pritom prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania. Vychádzal pritom z aplikácie ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pričom mal za to, že nariadenie pojednávania v predmetnej veci si nevyžadovala potreba zopakovania, či doplnenia dokazovania a ani dôležitý verejný záujem. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu

je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 385 ods. 1, § 383 CSP). Termín verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu i na webovej stránke súdu zodpovedajúco ust. § 219 ods. 3 a § 378 ods. 1 CSP. Žiada sa pritom osobitne zdôrazniť, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou v § 380 ods. 2 CSP). Na základe takéhoto prieskumu uvedeného rozhodnutia súdu prvej inštancie i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody žalobcom neodôvodňujú zrušenie, či zmenu napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu. Aj keď možno s odvolateľom súhlasiť v tom, že v zásade dôvody pre zamietnutie podaného žalobného návrhu sú obsiahnuté v bode 48 dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, tomuto odôvodneniu predchádza rozsiahle zdôvodňovanie posudzovania nárokov zo spotrebiteľských vzťahov, v zásade týmto bodom, na ktorý poukazuje odvolateľ prvoinštančný súd vystihol podstatu toho, z akého dôvodu nemožno žalobnému návrhu vyhovieť. Závery súdu prvej inštancie obsiahnuté v závere dôvodov rozhodnutia, a teda aj v označenom bode 48, dávajú odpoveď na pre vec rozhodujúce skutkové otázky i na právne posúdenie žalobcom uplatneného nároku.

8. Je zrejmé, že žalobca podanou žalobou uplatnil požiadavku na určenie bezpoplatkovosti a bezúročnosti poskytnutého úveru zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXX z 24.7.2014. V podanej žalobe, ktorá bola súdu doručená ešte za účinnosti O.s.p. zdôrazňuje požiadavku na určenie takejto bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu absencie náležitosti daných aplikáciou § 9 ods. 2 písm. k) a f) Zákona o spotrebiteľských úveroch. Požiadavku na takéto určenie zdôvodňuje z hľadiska procesnoprávných noriem aplikáciou vtedy účinného ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie napadnutým rozsudkom už platil procesný predpis - Civilný sporový poriadok. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu a podľa § 137 písm. d) CSP tiež, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Podľa § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení platnom od 1.1.2018, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

9. Oproti stavu v čase podania žaloby (dátum podania žaloby 21.3.2016) došlo tak k zmene procesnej normy, ale aj normy o spotrebiteľských úveroch, keď dňom 1.1.2018 nadobudlo účinnosť ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. umožňujúce spotrebiteľovi domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj určenia, že poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov. Pri absencii prechodných ustanovení novely Zákona o spotrebiteľských úveroch, je odvolací súd toho názoru, že uvedené novelizované ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. je potrebné aplikovať aj na veci, ktoré boli síce začaté žalobou skôr, ale treba na ne prihliadať z dôvodu, že sa majú posudzovať za stavu v čase rozhodovania súdu. Tiež treba prihliadať aj na aplikáciu ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku zostávajú zachované. Za takéhoto stavu bolo relevantným skúmať aj to, či právna úprava § 137 písm. c) a písm. d) CSP v spojení s ust. § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch umožňovala vyhovieť žalobe o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Podľa § 80 písm. c) O.s.p. účinného do 30.6.2016 (účinného v čase podania predmetnej žaloby) bolo možné rozhodnúť o určení, či právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Ak zostávajú v zmysle § 470 ods. 2 CSP zachované právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, súd sa musí zaoberať aj otázkou naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení existencie alebo neexistencie práva, ak práva z uzavretej spotrebiteľskej zmluvy sú sporné a ako požadované určenie spornosť odstraňuje. Aj pri aplikácii ust. § 137 písm. c), d) CSP je nutné tiež vychádzať z toho, či už s prihliadnutím na judikované závery v iných konaniach je medzi stranami spornou niektorá z otázok potrebných na hodnotenie ich vzťahu založeného spotrebiteľskou úverovou zmluvou.

10. Vo všeobecnosti treba uviesť totiž, že na každom súdnom rozhodnutí, vrátane rozhodnutia, ktorým sa rozhoduje o návrhu na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy, musí existovať právny záujem. Podstata právneho záujmu sa odlišuje podľa toho, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha a akej veci sa týka. V určitých prípadoch tak, ako to vyžaduje napríklad predchádzajúce ustanovenie § 80 písm. c) O.s.p., či aktuálne ustanovenie § 137 písm. c) CSP, sa dokonca vyžaduje naliehavý právny záujem. Právny záujem na žiadanom súdnom rozhodnutí sa vyvodzuje z právne významných skutočností.

Zdôrazňovanie právneho záujmu na súdnom rozhodnutí je kvôli tomu, aby sa neskúmali iné, napríklad morálne záujmy na žiadanom rozhodnutí súdu, prípadne, aby nešlo len o záujem týkajúci sa faktického stavu vládnuceho medzi sporovými stranami, pretože iný ako právny záujem sa pri rozhodovaní o žalobách podaných na súde nemá brať do úvahy, pretože činnosť súdu nemôže mať akademický charakter.

11. V sporovom konaní pod sp.zn. XCsp/XXX/XXXX súd vyriešil ako predbežnú otázku platnosti predmetnej úverovej zmluvy ako súvisiacu s potrebou rozhodovania o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Predbežne túto otázku súd vyriešil so záverom, že ide o absolútne neplatný právny úkon. V označenom konaní súd sa vyjadroval k právne relevantným skutočnostiam, ktoré súviseli s uzavretou spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je aj predmetom tohto konania. Za takéhoto stavu, ak aj odvolací súd je toho názoru, že na žiadanom rozhodnutí niet právneho záujmu (tak, ako je uvedené vyššie), nemusí sa konštatovať ani nedostatok naliehavého právneho záujmu, pretože, ak už sporná otázka medzi stranami bola vyriešená v inom konaní, aj keď len ako predbežná otázka, niet dôvodu, aby sa opätovne takáto otázka riešila ako čiastočná pre prípadné ďalšie žalobcom zdôrazňované súdne spory. Okrem toho je zrejmé, že po zrušení rozhodcovského rozsudku žiadna zo strán nepodala návrh na pokračovanie v súdnom konaní.

12. Z obsahu spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie upovedomil žalobcu, že sa mu javí byť návrh vzhľadom na závery vyplývajúce zo spisu sp.zn. XCsp/XXX/XXXX nedôvodným pre absenciu naliehavého právneho záujmu (viď napr. č.l. 98, či č.l. 108 spisu). Žalobca na to reagoval písomným podaním z 24.5.2018 s tým, že naliehavý právny záujem nie je potrebné v konaní preukazovať (č.l. 110 spisu). Žalobcovi tak každopádne bol poskytnutý priestor na vyjadrenie aj k otázke, ktorá sa riešila z pohľadu dania na vedomie, na akých základoch bude súd prvej inštancie vo veci konať a rozhodovať. V inom konaní sa riešila otázka platnosti vôbec spotrebiteľskej zmluvy a ak súd dospel tam k záveru o neplatnosti úverovej zmluvy, opakovane odvolací súd zdôrazňuje, že niet ani právneho záujmu na určovaní o bezúročnosti, či bezpoplatkovosti takejto zmluvy. Pri závere, aký súd privodil vo veci pod sp.zn. XCsp/XXX/XXXX sa javí byť požiadavka na určení neprijateľnosti zmluvných podmienok len „rýdzo“ akademická, bez praktického významu. Rozsudok v tzv. individuálnom spotrebiteľskom spore, vydaný podľa § 290 až 300 CSP, je záväzný inter partes - len pre strany konania (a pre subjekty uvedené v § 228 CSP) a len v prejednávanej veci, v žiadnom prípade nie je záväzný pre každého. CSP nenadväzuje na pravidlo, podľa ktorého by malo byť vyhlásenie neprijateľnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom spore záväzné aj pre dodávateľa v iných zmluvách alebo pre iných dodávateľov. Preto ani z tohto hľadiska právny záujem na vydaní žiadaného rozhodnutia nie je daný.

13. Žiada sa ešte uviesť, že ak žalovaný poukazuje na to, že odvolanie nemá náležitosti, tak s týmto jeho stanoviskom nemožno súhlasiť, pretože odvolateľ označil rozhodnutie, ktoré napáda opravným prostriedkom, uviedol aj odvolacie dôvody, preto nebolo možné vybaviť podané odvolanie navrhovaným odmietnutím, ale odvolací súd sa musel zaoberať vecnou stránkou rozhodnutia súdu prvej inštancie i podaného odvolania.

14. Za takéhoto stavu odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné pri závere o nedôvodnosti podaného odvolania rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

15. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný. Ten si nárok na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil. Neúspešný žalobca nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá. Preto pri aplikácii § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 odvolací súd sporovými stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

16. Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP, ust. § 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).